

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych — Nakładem i drukiem A. Prądzynskiego we Wrześni
Odpowiedzialny za część redakcyjną Andrzej Prądzynski we Wrześni
Administracja: ul. Poznańska № 6 — Telefon Nr 389

Abonament: (na pocztę lub w administracji) kwartalnie — mk. miesięcznie 15 000 mk. — Ogłoszenia: za miejsce jedno-linowe jeden milimetr w tryb 800 mk. przyjmują administracja większe dwa dni, mniejsze do godz. 10 dzień przed ukazaniem się numeru — Telef. Nr 389

Rok V

Wrzesień, czwartek, dnia 13 września 1923 r.

№ 104

Zastraszające cyfry

Do trafnego wyczucia sytuacji konieczne jest zdawanie sobie sprawy z rzeczywistości. Nazywają to realnym patrzaniem na rzeczy, realizmem tym odznaczają się narody germańskie i anglosaskie. Poczuć rzeczywistości pozwoliło Anglikom, a przewidyściem Amerykanom stworzyć dobrobyt. W przeciwieństwie do wieków cywilizacji na Dalekim Wschodzie rasa aryjska stworzyła na kontynencie europejskim i amerykańskim cywilizację przesiąkniętą poczuć rzeczywistości, a nie złudnemi fikcjami filozoficznymi, metafizycznymi i politycznymi. Wiekami dotychczas przeważający walor w życiu narodów azjatyckich. Dla Anglika cyfry w zagadnieniach życiowych przedstawia niemal taką samą rolę jak święty Amulet dla Indusa. Wśród narodów europejskich niestety naród polski nie posiada jeszcze dotychczas doskonałości oceny rzeczywistości na podstawie cyfry. Do tego jednak musimy dążyć, żeby nie zabrakło dla nas miarę w cywilizacji europejskiej.

Po tym wstępie chcielibyśmy przytoczyć parę cyfr zastraszających, które powinny nam wyjaśnić wiele rzeczy dotychczas błędnie rozumianych.

Oto pierwsza z nich: państwo polskie, liczące 28 milionów ludności posiada 449000 urzędników kontraktowych, po dodaniu do tej liczby wojska i innych ludzi żyjących stale lub czasowo na etacie państwa, otrzymamy cyfrę około siedmiu set tysięcy ludzi, żyjących na koszt państwa. Wypłaty w wysokości 40-45 obywateli nie wylaczając kombat, starców i nowonarodzonych dzieci, utrzymują na swój koszt jednego człowieka, który teoretycznie oddaje im usługi państwowe. W porównaniu do liczby urzędników w innych państwach cyfra przez nas przedstawiona dla naszego państwa jest zbyt wielką. Powoduje ona też jeden fatalny skutek t.j. budżet państwa, o którego zrównowagę i tak trudno było walczyć nasz rząd, nie zawiera właściwie żadnych poważniejszych, produktywnych wkładów państwa poza wydatkami na utrzymanie urzędników. Dochodzinny więc do absurdalnego wniosku, że skarb państwa istnieje dla urzędników, a urzędnicy dla skarbu.

Drugą cyfrą zastraszającą jest to, że wartość gotówki będącej w obiegu nie odpowiada zupełnie naszym zapotrzebowaniu. Dla naszego państwa i całej gotówki obiegającej dzisiejszy obszar Rzeczypospolitej dochodziło do około siedem set milionów dolarów, obecnie mimo, iż zaczęliśmy liczyć wydrukowane nasze jednostki monetarne w bilionach wartości pieniędzy będących w obiegu nie przenosi się tu milionów dolarów. Dzieje się to dlatego, iż marka polska znacznie szybciej w wartości deprecjowała, niż w ilości. Wzrost inflacji. Stąd przyczyną braku gotówki, dającego się odczuwać tak bardzo rolnikom, rzemieślnikom, przedsiębiorcom, fabrykantom itd. Objaw to fatalny, który nie pozwala nam na rozwój ani naszego przemysłu, ani ogólnie na prowadzenie racjonalnej gospodarki handlowej w państwie jako całości.

Trzecia cyfra: niezauważalne dotychczas Ministerjum zdrowia zatrudnia 41 714 urzędników. Licząc przeciętnie na każdego urzędnika 2 miliony marek, otrzymujemy miesięczny wydatek 15 miliardów marek, co w całym roku uczyni 180 miliardów. Dla państwa takiego jak Polska jest to wydatek stanowiący luksusowy. Przy takim stanie naszego skarbu jaki objęliśmy po pięcioletnich rządach lewy, nie może być wogóle mowa o prowadzeniu polityki państwowej, dotyczącej zdrowia ludności. Cała kasa państwa w obecnej chwili może się ograniczyć do tej dziedzinie jedynie do utrzymania chylginy. A co do utrzymania bez tego urzędników a tylko przy pomocy władz komunalnych i policyj.

Czwarta cyfra: w przedwojennych Niemczech na jeden kilometr linii kolejowej wypadło 8 urzędników. W Polsce wypadła ich 28 na 1 km. Dzieje się to dlatego, że ograniczono liczbę godzin pracy i zmniejszono siłę produkcyjną pracownika. Taka cyfra cyfry dostatecznie wyjaśnia dlaczego koleje są tak drogie, a mimo to nie są najnowocześniejszy deficyt. Brak nam danych do przytoczenia cyfr z dziedziny pracy w przemyśle, ale musimy zdać sobie sprawę, że dzieje się tam podobnie i że w takich warunkach nawet przy uzdrowieniu naszych stosunków finansowych nie będziemy mogli sprostać konkurencji zagranicznej, która wytwarza dzięki większemu o parę godzin dniu pracy i większej sile produkcyjnej robotnika znacznie od nas taniej, lepiej i więcej. Podobne cyfry zastraszające możemy przytoczyć z dziedziny podziału kapitału między obywateli naszego państwa zamieszkałych. Okazałoby się wtedy, że kapitał, który lewica tak zaciekawiała, wymyslałaż zamożnijszym Polakom od hyen kapitalistycznych i obszarników, tylko

w bardzo drobnej części znajduje się w rękach cyfr polskich, socjalistów wiejskich, którzy to, co jest bardzo słabe, a dla rozwoju państwa jest konieczne.

Propaganda odwetu w Polsce

Warszawa, 8.9. Na podstawie ściśle, starannie i bardzo sumiennie przeprowadzonych badań stwierdziła władza polska, że cele „Deutschensbundu” są w stosunku do państwa i społeczeństwa polskiego zatajane i bezwzględnie im wrogie.

Istnienie owych tajnych, wrogich państwu celów „Deutschensbundu” zraża całkowicie niedowierzanie i wywołuje gwałtowne, gwałtowne kierownictwo „Deutschensbundu” w Toruniu u niejakim Hoppenem, przyjętym na stanowisko sekretarza tejże organizacji.

Do czego „Deutschensbund”, zmierzając, ujawnił nieopatrznie pastor Pillgimann w Lesznie, który był oświadczył publicznie, że celem „Deutschensbundu” jest odwrócenie t. zw. Kresów Zachodnich Polski i przywrócenie ich do Rzeszy. W miarę tego „Deutschensbund” podtrzymywał w obywatelach polskich niemieckiego pochodzenia wierność ko państwu niemieckiemu i jednym ze środków do tego wprowadził był t. zw. wynagrodzenie za wierność, wypłacane przez organizację. Otrzymywali je m. in. kolonisci niemiecy w Polsce, którzy mieli się bronić do ostateczności przeciw zarządzeniom władz polskich w wyświadczeniu „Deutschensbundu”, pod groźbą w żadne porównanie z władzami polskimi. Stwierdza to jasno jeden z oświadczeń grunwaldzkiego okręgu w r. 1922 nr. 101.

„Deutschensbund” podważał systematycznie powagę rządu polskiego wobec obywateli polskich niemieckiego pochodzenia i całej zagranicy, przez prowokację odnoszenie się w sprawach wspomnianych już kolonistów niemieckich przed forum Ligi Narodów. Tak np. zarząd filii „Pommerellen Süd” wydał okólnik dnia 14. 3. 22, wywołujący owych kolonistów, by w stosunkach do władz polskich „przystępujących do likwidacji zarządów polskich, ustępowali jedynie tylko przed gwałtem, szczegóły którego mają wnieść opisywać”. Pisemne te skargi „Deutschensbundu” miał gromadzić i przekazywać sekretariat Rady Ligi Narodów.

Kierownicy tej organizacji usiłowali szerzyć dezorganizację w wojsku. Kierownik „Deutschensbundu” w Działowie na Pomorzu, Hugo Richard, propagował wśród żołnierzy polskich dezercję. W ciągu zaledwie dwu miesięcy jej trwania z samego garnizonu działowskiego zbiegło zagranicę do Niemiec 10 żołnierzy polskich.

„Deutschensbund” stał na stanowisku wszech-niemieckim, idąc ręką w rękę z Rządem Rzeszy, zmierzającym do restauracji byłego cesarstwa i do wprowadzenia w życie idea zbrojnego odwetu wojennego wobec Zachodu i Polski. Wysłał tedy depesze holdownicze do zmarłego b. cesarza w niemieckiej; prowadził w maju 1922 gwałtowną propagandę wśród pomorskich obywateli polskich niemieckiego pochodzenia; agitował za jaknajcięższym braniem udziału w uroczystościach, poświęconych myśli rewantu wojennemu, urządzanych w Prusach Wschodnich.

Doszło do tego, że tczewski zarząd okręgowy wystawiał przepustki, posiadacze których mogli być udawać się przez Gdańsk do Prus Wschodnich bez paszportu polskiego. Mało jednak jeszcze tego. Ośm. członków zarządu tczewskiego, t. j. „Eisemann Engelbrecht” przybył 31. maja 1922, t. j. przed uroczystością Hudenburga, w Prusach Wschodnich na granicę Prus od strony Gdańska i przepuszczali do Prus jadących bez paszportów polskich.

Przed kapitulacją niemiecką w Ruhrze

Berlin, 9.9. Dyplomatyczny korespondent „Daily Telegraph” stwierdza, że Francja zajmuje daleko stanowisko wyekscytowane wobec śmiertelnej walki w Zagłębiu Ruhry. Władze okupacyjne nie chcą, żeby ludność w coraz większe mierze przestaje stosować się do rozporządzeń niemieckich w sprawie biernego oporu. Według informacji z Berlina kapłan Srebrny, który będzie dłużej wykonywać urzędowanie, nie rozporządza, że wzywaniem do współpracy gospodarczej w Zagłębiu Ruhry. Ekspedycje inżynierów władz okupacyjnych przygotowywały się od dłuższego czasu na tę ewentualność i z chwilą uwzględnienia wspomnianych rozporządzeń, rząd francuski da wyraz chęci współpracy z rządem i przemysłem niemieckim. Wzrost okupacji humanitarnych warunków w Zagłębiu Ruhry. W ciągu miesiąca przemysł będzie mógł produkować w pełnych rozmiarach i płać także wywozowe, eksportować swe wyroby. Dalej stadium nastąpi i chwila przedstawienia dalszych propozycji niemieckich co do planów obligacji kategorii A i B w wysokości 50 miliardów marek złotych.

Odnosnie do pogłoski że żródeł angielskich, donoszącej o nadejściu do Paryża noty Rzeszy niemieckiej do Francji i Belgii, odpowiadając „Rozpoczęcie bezpośrednich rokowań w sprawie Ruhry. Le Matin” pisze: Podobne donoszenia nie były wprawdzie wyrażane w Paryżu, co jednak pewnym jest, że jeżeli Rzesza chce nareszcie zabrać głos

dla zakończenia tej sprawy, to musi się kierować normami dyplomatycznymi.

O katastrofie niemieckiej

Berlin, 8.9. Dolar w obrotach poogielądowych doszedł dziś do 66 milionów dolarów, kursa papierów wartościowych podskoczył 3-krotnie. Ten nowy dalszy etap katastrofy marki niemieckiej znalazł swoje odbicie na rynku towarowym, gdzie ceny bez wyjątku poszły o 100 procent w górę. M. l. płacno za 1 kg. masła 16 milionów, mięso dochodziło do 8 milionów, jaja były po 60 tysięcy, a chleb o 8 mb. kosztuje 2.800.000 mk.

Z miasta i dalszych stron

Wrzesień, dnia 13 września 1923 r.

* Zgłoszenia do szkoły rolniczej we Wrześni. Rok szkolny w tejże szkole rolniczej rozpocznie się z początkiem listopada. Ze względu na ograniczoną liczbę uczniów, którzy mogą być przyjęci, zaleca się natychmiastowe zgłaszanie się do szkoły, temniej, że wpływają zgłoszenia z innych powiatów. Najpierw należy pobrać ze szkoły blankiet zgłoszenia, który po wypełnieniu z dołączeniem wymaganych dokumentów należy przesać do Dykcji szkoły rolniczej we Wrześni. Do szkoły przyjmuje się uczniów od 16 lat w górę, z ukończoną co najmniej szkołą powszechną. Do wniosku o przyjęcie muszą być dołączone: 1. ostatnie świadectwo szkolne, 2. świadectwo moralności wystawione przez Księdza Proboszcza, lub miejscową władzę, 3. metryka urodzenia, 4. zezwolenie ojca lub opiekuna na wstąpienie do szkoły rolniczej. Nauka w szkole rolniczej jest bezpłatna. Na pokrycie drobnych wydatków szkolnych pobiera się od ucznia równowartość pieniężną za 100 kg. żyta płatną w dwu ratach, a mianowicie połowę w dniu rozpoczęcia nauki, a drugą połowę 1-go stycznia. Kurs są dwuletni. Wykłady teoretyczne trwają do 1 kwietnia, poczem uczniowie wracają do domu do zajęć praktycznych, lub mogą pozostać na kursie, który trwa gospodarstwo szkolne rolnicze. Uczniowie starają się sami prywatnie o mieszkanie i utrzymanie, donosząc dyrektorowi o wyborze mieszkania, celem zatwierdzenia. Wyborze mieszkanka Dyrekcja szkoły służy chętnie radą i pomocą. Każdy uczeń musi regularnie uczęszczać na wykłady i ściśle stosować się do regulaminu szkolnego. Uczniowie pragnący wstąpić na kurs wyższy mają dołączyć posiadające ukończenie kursu niższego w którejś z koleżek szkoły rolniczej.

* Nowi dzielnicy Wrześni pp. Hr. Mysłowskiej działalność swą na rodzinnym terenie rozpoczęli z Bogiem ofiarując ku chwale Najwyższego wspaniałych artystycznych dar kościółowi naszemu. W jednej z komnat wili hrabiowskiej pracuje całymi dniami artysta rzeźbiarz p. Juszczyk nad rzezbą figury Chrystusa na Krzyżu, obłmych wprost rozmiarów, gdyż sam korpus Chrystusa sięga 3 metrów wysokości. Z wspaniałego domu pamiętnego Grunwald, a wyciętego z lasów marzelewskich objętości kilkunastu metrów rzeźbi artysta korpus Zbawiciela. Wykończenie potrw jeszcze kilka tygodni. Obecnie zarysowie się już w grubszych zarysach wspaniała głowa z wyrazem twarzą tak piękną, że rokuje po wykończeniu arcydzieła jakiegoś Polska dotychczas nie posiada. Krzyż zawiąsany na na zewnątrz Kościoła od strony ulicy Poznańskiej w miejscu gdzie obrabiano sygnakr umieszczonego.

* Celem omówienia zmiany firmy, właściwie jej uzupełnienia, oraz podwyższenia kapitału akcyjnego zwała Ska. Aktartak we Wrześni w ubiegłym czwartek nadzwyczajne walne zebranie do lokalu p. M. Trapczyńskiego, P. Adwokat i notariusz Opiełński z Wrześni reprezentował stronę prawną Spółki Akcyjnej i spisał protokół. Zebrani reprezentowali razeni 55486-uokółnicy. Zebranie zgalił prezes Rady nadzorczej p. apt. Koniczyny wyszczególniając w swym przemówieniu powody zmian. Sprawozdanie kasowe zdał członek zarządu p. Bartkowski i uzupełniał wywody p. Smoldilowski. Z sprawozdań dowiedzieli się członkowie o rozmiarach rozwoju Spółki w kierunku fabrykacji mebli kuchennych i trumien. Natomiast przecieranie drzewa z powodu braku potrzebnych dzisiaj miliardowych kapitałów na zakup drzewa w małych taktach ramy się rozwija. Zakład zatrudnia dzisiaj 46 ludzi i rozszerzenia się na 9 morgach gruntu, które już nie wystarczają i zarząd stara się o dodatkowy grunt, celem rozszerzenia warsztatów. Wartość Artarku oszacowali rzeczoznawcy przed 2 miesiącami na 7 miliardów marek, co obecnie trzeba wobec dalszej dewaluacji marki przynajmniej podwoić. Po dłuższej dyskusji uchwalono zmienić dotychczasową firmę Artark na We Wrześni Tow. Akc. n. „Artark” rozszerzenia się o fabrykę drzewa, Ska. „Akc. we Wrześni”. Dalej uchwalono w tymże punkcie pozycji Zarządu i Rady Nadzorczej podwyższyć dotychczasowy kapitał akcyjny 120 milionów o 480 milionów czyli razem do 600 milionów nom. Debatą pod tym punktem była dyskusja, padają dno

różnych projektów — mianowicie toczyła się dyskusja gorąca o sposób rozdziału akcji nowych III emisji. Uchwalono w końcu jednomyślnie podzielić III emisję na dwie grupy: z akcji tysiąckomarkowych nom. wartości po 2 w cenie po 10 tysięcy marek i 2 po 30 tysięcy. Dla nowona-bitych marek zaś ustalić cenę za akcje zarząd po upływie terminu w którym dotychczasowi akcjonariusze swe zapotrzebowanie w akcjach III emisji pokryją. Dziękując zebranym za liczne przybycie i zainteresowanie się czynne Spółka Akcyjną solował p. przewodniczący zebranie.

W ostatniej chwili proponowała się płatność podatku przemysłowego I i II kategorii handlowej i pięciu pierwszych kategorii przemysłowych o wpłaceniu do 14 bm. włącznie podatku obrotowego za lipiec i sierpień w tutejszej Kasie Skarbowej. Opóźnienie wpłaty pociąga za sobą 10% jako karę. Wzór podania, który każdy sam wypisuje:

Nakaz płatniczy.

Firma A. X. wpłaca Kasie Skarbowej we Wrześni podatek obrotowy za 1923 r.

	dla skarbu 2%,	dla gminy 1/2 %
O b r ó t 500 000 -	1 000 000	250 000
Odciodzi 1/2 przedpłaty	62 500	15 625
(II kat. handlowa)	937 500	234 375
	937 500	
	234 375	
	1 171 875	

(Nr. świadectwa) Września, dnia .. sierpnia 1923.

№ K. 100 .. podpis: A. X.
* Na zaproszenie Walcezyk z Gniezna sta-wiło się około 20 członków czynnych Legii Ochot-ni Wrzeszkiej z Komitetem, aby wziąć udział w uroczystości poświęcenia sztandaru. Obecny na uroczystości generał broni Józef Haller, zaintereso-wał się naszą Legią, wypytując zdającego raport twórcę właściwego Legii p. Stanisł. hr. Mycielskiego o los Legii i jej członków, na wzmacnie, że Września nosi się z zamiarem wystawienia nową katedrą legij-nym symbolem, obdarował się p. Generał przybył o ile dostanie zaproszenie. W imieniu Legii ofiaro-wał gwiazdą pamiątkową druh W. Kaliszewski, ży-cząc placówce Hallerczyków w Gnieźnie rozwoju w swej działalności.

— **Młostaw.** (Odświeżenie tablicy pamiątkowej.) Miasteczko nasze obchodzi w następną niedzielę, dnia 16. 9. nader rzadką uroczystość i to odświeżenie tablicy pamiątkowej poległym powstańcom z r. 1848. Tablica ta z napisem: Poległym bohaterom w bitwie młostawskiej 30. 4. 48 r. wdzięczności rodacy", umieszczone zostanie w cokole figury św. Wawrzyńca przy kościele kat., która wznosi się nad mogiłą poległych. Uroczystość sama odbędzie się z na-stępującym programem: o godz. 9.20 borkotowarstw ze sztandarami przed hotelom pod Białym Orłem, o godz. 9.30 wymarsz do kościoła. Po mszy św. odbędzie się tablica, potem powrót na rynek. Wszystkie miejscowe tow. oraz branie zamieszko-we prosimy o łaskawe najliczniejsze wzięcie udziału. Tow. b. powst. i woj. Wielkop. imieniem gen. Gru-dzielskiego.

— **Poznań.** (Skazanie właściciela domu.) Sąd powiatowy skazał Marijana Felinińskiego, właśc. domu przy ul. Kanalewój 16 na miesiąc więzienia i 1 milion marek za zadanie z dzierżawy 4 800 000 za 2 pokoje i kuchnię rocznie.

— **Bogdusze.** (Młła niespodzianka.) Pewien robotnik zjadł na dworcu na ławce w oczekiwaniu na pociąg jazdy do Nakła i zdźrnął się. Podczas snu spadł mu z głowy kapelusze i jak się zdziwił, gdy po przebudzeniu ujrzał w nim spora sumkę banknotów. Jak się okazało, przechodzący koło spłakał się, podrzucił go, że putuje na pomoc, wrzucił mu do kapelusza pieniądze.

— **Wąbrzeźno.** (Aresztowanie zysła — paskarz.) W ubiegły wtorek przyjeżdżającym został właściciel młczarni w Golubiu żydek Elisg Czarnobroda za paskowanie masłem. Właściciel młczarni, która nie jest czynna, należy do tych ludzi, którzy nie orzą i nie sieją jednakowoż się bardzo predko bogacą, jeżdżą na samochodach po całej okolicy i skupowali po wygórowanych cenach od przepiek-masło, które potem wysyłał do Górnego Śląska — a stamtąd z pewnością do Czechosłowacji za korony. Żydowi zabrano tylko 76 centarów masła, które zostało sprzedane po 30 tysięcy za funt pomiędzy tutejszą ludnością. Spodziewać się należy, że dalszy ciąg nastąpi w pakowaniu paskarzy do cupy, przedewszystkiem przepieku, które placą wysokie ceny za artykuły pierwszej potrzeby, a potem je sprzedają żydom.

— **Gdańsk.** (Nowy sposób oszustwa walutowego.) W ostatnim czasie waluciarze gdańscy zdobyli się na nowy sposób wyzyskiwania łatwowiernych. Za stry przedwojenny tysiąckomarkowy banknot żądają oszuści 1/2 — 1 1/2 miliona marek późniejszych emisji i znajdują chętnych nabywców, ponieważ potrafia-lich przekonać, że wspomniane banknoty pokryte są złotem. — Głupich nie sieją, ani sami rosną!

Trzęsienie ziemi w Indiach i Ameryce.
Londyn, 11. 9. dnia 10. 9. o godz. 4 rano Kalukta została nawiedzona przez silne trzęsienie ziemi. Radość ucieka, zabitych i rannych było około 30 osób.

Londyn, 11. 9. O katastrofie, która spotkała lotn-amykańską na wybrzeżach Kalifornii, nadeszły następujące wiadomości: Podczas burzy wczorajszej na wybrzeżu amerykańskim rozbił się parowiec pocztowy „Kuba” z licznymi pasażerami i załogą. 15 amerykańskich kontroleprowców przebiegało na ratunek z szybkością 30 mil morskich. Zatonął jednak 7 z nich natknięto się na skały koło wybrzeża i rozłożył w przeciągu 5 minut. W amerykańskich łodziach znajdowało się, że walczyli z silnym sztormem. Trzęsienie ziemi utworzyło się u wybrzeży Kalifornii liczne skały podwodne, o których istnieniu nie było wiadomo. Z załogi wspomnianych 7 kontrolerów 23 ludzi udało się uratować.

inicjatywa utworzenia nowej Ententy
Warszawa, 11. 9. Angielska „Morning Post” podaje wiadomość, że wkrótce polski w. Siniak Pilsa miał wy-stąpić z inicjatywą utworzenia zmiast młł ententy, znowe

4-eh paistów: Polski, Rumunii, Czechosłowacji i Jugosławii. Zwrócił się do nich z prośbą o przystąpienie do ententy w Trzonie St. Germain, które Polski nie dotyczy, ale również i traktatów Wersalskiego i Ryskiego.

„Morning Post” utrzymuje, że propozycja p. Pilsa była poparta przez Rumunów, z którą omówiono te sprawy podczas pobytu rumuńskiego króla królewicza w Warszawie. Decydująca postanowienia nie zapadły.

Tajemniczy wybuch w Warszawie
Warszawa, 11. 9. Dziś o północy przy ul. Królewskiej usłyszano silny wybuch. Posterunkowy ujrzał już zdaleka bliski ognia. Przed nr. 17 leżał jakis człowiek, wyciął się w płomieniach i w katuszy krwi. Nim przybyło pogotowie ratownicze zmarł. Dochodzenie wstępne ustaliło, że niezauważony zginął od granatu ręcznego, który miał w kieszeni. Wybuch nastąpił przypadkowo przy mimowolnym upadku na ziemię. Zalednich dokumentów niezmiennie nie miał przy sobie. Prawdopodobnie wybierał się na jakiś zamach bandycki, czy komunistyczny — nie wiadomo! Władze zajęły się wyśledzeniem tego tajemniczego wypadku.

Szanownemu Obywatelstwo miasta Wrześni i okolicy podaję do łask. wiadomości, iż nabyłem drogą kupna

MŁYN PAROWY
w Kaczanowie
z rąk panów L. Budzyskiego i St. Leszczyńskiego, który będę prowadził pod własną firmą

Władysław Trawiński
Przyrzekając Szan. Klientom rzetelną obsługę, proszę o łaskawe poparcie
Z poważaniem

Władysław Trawiński
Hurtownia towarów kolonialnych
Poznań, ul. Wroniecka 12 Tel. 2743

Młyn Parowy Kaczanowo
Telefon № 439 — Telefon № 439

Kanapy pluszowe

i kółek, oraz leżanki i materace sprzed. po cenach najniższ.

K. Janowski, mistrz tapic. -dekorac. - Września, ul. Poznańska 29.
Przejm. zamów. na wsz. meble wysyłane i wykon. reparacje.

Wysokie procenty

wedle umowy
placi za wkłady

Powiatowa Kasa Oszczędności

Potrzebna od zaraz lub później

starsza panienka

do prac biurowych, pisząca biegle na maszynie „Adlera” nowego systemu. Zgłoszenia piśm. przym.

„Zgoda” Sp. Sp. Września.

Garderobę męską

wykonuje pierwszorzędnie podług najnowszych znał i po cenach przystępnych. Rewolucyjnie wykonuje reparacje, przeróbki i poprawki.

Józef Szalbierz, krawiec męski, Świdzujewo.

Z dniem ogłoszenia Z dniem ogłoszenia

unieważnia się unieważnia się

skradzione zagubione

papiery wojskowe. papiery wojskowe.

Jan Maciejewski, Bolesław Sułczak, Gózdowo.

Marjanowo 11. Września.

Młostawskie Fabryki Skór

Wyroby skór Tow. Akc. w Młostawiu
poleca wyroby własnej fabrykacji:
buty, trzewiki, sztyty, pasy, zapadłowe, torby, torseki, portfele i ogarny od skórzanych do najwzrostniejszych. Wykonanie dokładne. Ceny przystępne. Przyjmujemy wszelkie gatunki skór do garbowania. Zakup skór sur. wszelk. rodzaju po najniższ. cenach.

Wizytówki wykonuje szybko i tanio -----
drukarnia Pradzijskiego.

Z życia Towarzystwa

Część Piętna! Zwyczajne miesięczne zebranie koła śpiew. „Mionizko” odbędzie się w czwartek, dnia 13. 9. o godz. 8. wiecz. w sali „Odeon”. Zarząd.

Składki i pokwitowania

W sprawie o obelgę Tykalski c/a Lewandowski złożył p. Dynkowski, rozejmca z Wrześni, 35.000 marek na organy do kościoła wrzeszńskiego.
Na bieżących miasta złożył Komisarz! Września 10.000 mk. Na dwojny 13. p. Woje. Głęboki z Świdzujewo 5.000 mk. Na rzecz poświęcenia sztandaru gimnazjalnego złożyła p. Świdzka z Młostawia 20.000 mk.

Wiadomość z dręgu stanu cywilnego we Wrześni
W czasie od 29.9. wrzesnia 1923 w zdanym 1. urodziny, z tych i z miasta i 3 ze wsi; zawarł 1. urodziny 9. 2. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 150